

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pos. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Trde besede — v dobrem namenu.

(Še nekaj k »horizontu«.)

Če gledamo po vrsti številke »Učit.« Tov. vidimo, da je to glasilo slov. učiteljskega vse drugačno, kot pred leti. Vsi dopisi, vesti in vabila, vse se zdi usmerjeno za eno samo idejo, to je ideja skupnosti in vzajemnosti, s katero bi skušali doseči lepše čase neodvisnosti in trdnega svobodnega stališča. In človek je vesel teh lepših pisanih besed na papirju in v najhujših težavah si po njih utrja v srcu vendarle žarek upanja, ki mu posveti v lepšo bodočnost.

Veliko piše »Tovariš«, veliko delajo tovariši v vodilnih mestih. A če pogledamo globlje in ostro v naše vrste vidimo, da ne bomo še dolgo na tistem stališču, niti ni ti stega medsebojnega razmerja med nami, kot bi že moralo biti.

Zakaj tega ni? Zato, ker je med nami samimi še toliko ran, ki razjedajo naš stan skoro nevidno. Skrit sovražnik pa je najhujši! Morda se tega ne zavedamo, ker ne samo mi, ampak vse naša družba poleg nas bo leha na istem. A čas in mi z njim drvimo naprej in hočemo preko tega in nad tem zgraditi mogočno stavbo edinosti, neodvisnosti, skratka: doseči slov. učitelju položaj, kot ga še nikoli ni imel.

Poglejmo samo natančneje v naše vrste!

Večina nas včasih samo bere »Tovariša«, včasih pa še to ne! To o čemer pa bomo, to je tako nekje daleč, če pride, pride, če ne, ne! K različnim noticam kimamo in jih odobravamo, a za vse, kar se godi, včasih niti ne vemo, dasi je to v našem polnem interesu. Zakoni, ki pretijo, da naš gmotni položaj še poslabšajo, o teh ne čitamo, ali pa slišimo marsikoga: »Ej, se bodo že potegnili zato!« A kdo, kje je tisti mogoče, ki se bo potegnil in vlekel za vse? Tisti tovariši, ki jih volimo na vodilna mesta — res, vsa čast jim! A za vse svoje delo, tekanje in potegovanje slišijo včasih grozno o disciplinarni preiskavi. Masa za njimi pa, ki bi mogla završati in vsak njihov mig, največkrat ponižno dremlje in čaka, kaj bo dobrega prišlo od zgoraj.

Če pogledamo globlje, do jedra, vidimo, da je vse silno klavarno, čeprav viden ni tak. Klavarna so naša društva, naši krožki in to vse, ker ne znamo živeti med seboj. Kadar in kjerkoli se sestanemo, se ponavljajo še vedno stare tradicije, predvsem tista prijazna ločitev hribovcev od drugih tovarišev. Kot da niso vsi eno! Sestanemo se, zborujemo, govorimo o skupnih ciljih in vzajemnosti, pa se še poznamo ne, ne pozdravimo in ne privoščimo drug drugemu tople besede. Tista vzajemnost in skupnost pa je nekje v zraku nad nami, med nami je ni... Morda samo v besedah.

Samo opazovati je treba sestanke in zborovanja, pa si moramo priznati to. Eni se držijo visoko in vladajoče, drugi pa se stiskajo nekako zapostavljeno v ozadju. In tako je nemogoče, da bi se v taki situaciji razvili pogovori in debate, kot bi se morali. Vsak ima gotovo kaj na srcu in razna zborovanja bi morala biti dokaz, da smo med svojimi, kjer lahko povemo vse in vprašamo vse.

»Bratje smo. Tujci. Vsak zase, skriva poraze svojih iskanj.«

Po kakem globlje zasnovanem predavanju se ponavlja nešteto krat: »Otvorjam debato!« — Molč! Mučna je ta tišina! Drug drugega pogledujemo! Ker ni debate pa evo — sklep! Vsi se oddahnemo, ko se razhajamo in čutimo nekačo zadovoljstvo, da ni več tako, kot v šoli, ko je »molku« sledila dvojka. Tako se je dogajalo posebno v krožkih, kjer so neprenehoma padale trde besede, socializem, kapitalizem itd. V glavi se je nejasno mešalo, a jezik je molčal. Žalostno, a resnično to!

Z vsakega sestanka bi morali oditi s prijetno zavestjo, da smo nekaj pridobili in še slajša zavest bi morala polniti srce vsakogar, da so tovariši dobri, edini, da, če treba se strnemo vsi za enega, eden za vse! Tako pa je ravno nasprotno.

Zanimiv pogled: Vprašam neko inteligentno gospo zakaj ni bilo na zborovanju. »Zato, ker se vrnem vselej slabe volje in z žalostnim spoznanjem, da znajo ravno tovariši zelo, zelo žaliti!« Na stopnicah je čula opazko o neotesanih hribovkih. — O, ta ljuba usoda, se že vedno tako vrti, da nekateri srečneži niso okusili hribovske sreče in zato smatrajo oddaljene tovarišice za manj vredne. Kdaj bo tega konec?...

Samoizobrazba — krožki! Vse lepo in nad vse potrebno! Kaj pa, če bi prinesli v krožke še namen, da bi gojili v njih pravo tovariško naklonjenost in umevanje drug drugega? Izginila naj bi nadutost, ki hoče vladati nad drugimi.

Brošura o družboslovju je prišla malo ne pričakovano. Debelo smo gledali nekaj časa. Potem pa je bilo treba poseči po Ušeničniku, Kreku ali Gosarju.

Marsikje pa so kratkoma razpravljali o čem drugem, drugje zopet le površno pre-

čitali... Čestokrat se je pa pripetilo, da med vsemi zbranimi ni bilo nikogar, ki bi bil o vsem točneje podkovan. Tudi tako se je zgodilo, da se je sestalo 20 tovarišic in en sam tovariš. Zato bi bilo prepotrebno, da včasih dobe krožki svojega predavatelja, ki se zanjima za dotično stroko...

V 6. številki »Učit. Tov.« je Slakov dopis, kjer priporoča strpnost (radi strankarstva). Res, brez tega ne moremo vršiti velikega dela, ki ga hočemo. A treba bi bilo predvsem, da v nas poženo fine plemenite krali, ki se bodo razrasle v mogočno drevo prave tovariške naklonjenosti in udanosti, brez sovraštva in hinavstva.

Vihanje nosu, prostaško obiranje, ki je neprenehoma, kot revni beraški olupki na naših mizah, to bi moralo izginiti! Ker res je, da je še vedno med nami tesnost in nadutost, špecerijsko revno blago iz štacun najmanjših, ki pa žive v idilični domišljiji, da imajo v sebi veletrgovino dobrot in jih milostno sipljejo ubožcem. V našem stanu bi tega ne smelo biti!

Krožki, jedro vzajemnega delovanja med učitelstvom in prosvetnimi oblastmi.

Moje učiteljevanje se ne ustavi, ko za prem po dovršenem pouku šolske duri; tudi izven predpisanega učnega časa se pečam z mladino, pa, bodisi da se vrše sestanki, izleti, debate ali kaj drugega. To izvenučiljsko delovanje je zame največje važnosti, ker mi odpira oči za duševno konstrukcijo posameznikov. Če drugega ne, sem do sedaj temeljito spoznal, da med našimi splošnimi »šolskimi« nazori in elementarnostjo otroške psihe ni organske vezi, ker je naše splošno naziranje o šolski vzgoji preveč heteronomnega značaja. Rad bi našel širši krog prijateljev, s katerimi bi skupno raziskoval in se poglobljal v svoje naloge. Pa me je ustavil nekdo in rekel: »Nespameten si, ker se trudiš in mučiš. Kaj imaš od tega? Nič, raje slabo kot dobro.« Navajen sem takih nazorov. Zato me te besede miso dirnile. Vem namreč, da vsakdo, ki se bavi s tako idealnim delovanjem, seje nevaležnost, njega delo pa je vendarle setev za prihodnost. Zrtev je treba, to nam dokazuje zgodovina. Psihologija pa nam odkriva tajnosti, ki utemeljujejo stremeljenja posameznikov, ki jih vzbuja in razvija nagonska plat človekove duševnosti. Leta je tisto gonilo, brez katerega bi se človeštvo ne dvignilo do tiste kulture, do kakršne se je. Samo umski človek je takorekoč popolnoma nemogoč. Zato se morata razvijati v človeku obe duševni plati, nagonska in umska. Pri nekaterih jih je nagonska, pri drugih pa umska duševnost bolj povdargena. Prve ljudi vidimo v empiričnem idealnem delovanju, druge pa v opazovanjih in kritikah. Prenesimo te osebe na šolsko polje in vprašamo, katera skupina tovarišev je za razvoj našega šolstva pomembnejša.

Prva skupina preizkuša in prinaša v šolstvo novih impulzov, druga pa v racionalnem smislu presoja in sodi. Rekel bi, da sta obe skupini tovarišev enako važni, gotovo pa je, da se brez prve skupine tovarišev razvoj ustavi. Kaj abstrahiramo iz te ugotovitve. Da je treba obe skupini učiteljev opazovati in njunem delovanju in podpirati.

Ta naloga pripada prosvetnim institucijam. Kakor ne rodi sadu pouk, ki ne tiči v otroških doživljajih in domestnostih, tako ne prinaša nobenega pravega uspeha odredba, ki ne najde odmeva v delovanju učitelstva. Prosvetna oblast naj daje pobude obema skupinama učitelstva: zanimaj se za delovanje posameznikov, obenem pa se obračaj do učitelstva z raznimi vprašanji, ki bi izzvala razprave. Prosvetna oblast bodi faktor, ki vse organizira in vodi, ki opira svoj delokrog na učiteljevo delovanje, ki uzakoni z učitelstvom skupno pretresovanje načrtov in predpisov, prosvetna oblast je, rekel bi, zakonodajna, eksekutivna in reprezentantna oblast.

Neki tovariški, neki vzajemni duh bi tedaj vezal učitelstvo in šolske oblasti, veselje do dela, večje notranje občutenje spoštovanja do svojih predstojnikov bi se vzbudilo, posamezniki bi postajali samostojnejši, čutili bi večjo odgovornost, vsled česar bi se še intenzivnejše posvetili svojim nalogam, rekel bi, na »šolskih« poljanah bi vzkliko najlepše cvetje. Dokaze imam za svoje trditve. Ti dokazi so delovanje posameznikov in delovanje pedagoških krožkov v poedinah krajih. Učitelstvo hoče delati, prva skupina kot druga, le večjega upoštevanja je treba, zanjmanja in priznanja od strani merodajnih funkcijonarjev.

Kar sem navedel v večjem obsegu, to najdem uresničeno v razredu učitelja, ki se je odzval najnovejšim zahtevam šole. Tudi tu je učitelj le nekaj organizator, ki pospešuje pouk s tekmo med dvema skupinama otrok, pri katerih prevladuje ali nagonska ali pa umska plat duševnosti. (Radi pregleda ostajam samo pri dveh skupinah.) Iz te tekme sprejema učitelj snov za pouk, sam pa

Poglejmo samo duhovniški stan! Naj potuje duhovnik koderkoli, naj pride od seve ali od juga, povsod je sprejet v župnišču pri tovarišu najprijaznejše. Pri tovarišu najde prostor, da se odpočije. — Pri nas pa je to tako žalostno! Misel o pravem tovarištvu ne prodre — da naj bo to koderkoli — tovariš je tovariš.

Včasih se izgovarjamo, da naši dohodki pač niso toliki, da bi pogosto gostili obiske. To bi pač prišlo v poštev, a to pa tudi, da je med nami vendarle še kaj višjega od jedi, in da smo včasih bolj potrebni tovariškega sveta in dobre besede, kot jedi.

Zaupnost bi morala vezati drug drugega, potem bi bile naše vrste trdne in močne za vse in proti vsem.

Potrebni smo torej, da vršimo socialno delo (mislim, da spada to precej v okvir soc. študija) sami med seboj, da nadomestimo pomanjkanje srčne kulture, s tovariško iskrenostjo. V slogi in ljubezni je moč, ne samo v znanju, kot pravi tov. Slak.

Danica Erker-Maroltova.

tudi neopaženo marsikaj da v razpravo, ki se izvrši po stanju otroške zmožnosti. Dotikrat spozna deca marsikaj drugače kot pa učitelj, ker ima prva še premalo doživljajev, da bi dojela v smislu učiteljevega spoznanja. Otroško spoznanje obvelja in učitelj deca ne bo mučil z dokazi, ki jih deca ne more sprejeti. Pride pa čas, ko deca svoj prvotni sklep ali spoznanje revidira, ker ji to omogočajo nova vmesna spoznanja, nova obilica doživljajev. — Kakor naj prosvetne oblasti ne silijo izvajati raznih ukazov, ki so učiteljskemu delovanju tuji, tako tudi učitelj v razredu ne sili otroke, v svoje splošno-duševno duševnost sprejemati tujega, nerazumljivega mišljenja.

Kar je prosvetna oblast v večjem, to je učitelj v manjšem obsegu. Vez mora biti med obema. In kaj naj je ta vez? Ničesar drugega kot krožki, ki se po nekod tako neradi ustanavljajo. Ti naj so verno zrcalo učiteljskega delovanja, potrebo po nadaljnjih izobrazbi, bili bi nekako javno mnenje učiteljskih skupin. V vzgled naj nam služi Maribor in nekateri drugi kraji, kjer se koncentrirajo vzgojno in učno delovanje, kjer posebno mladi tovariši najdejo torišče dela in nadaljnje pobude. Delo v krožkih je neprijetno in zato ga spremlja veselje in uspeh. Ustanavljajmo jih torej povsod.

Zgorajšnje vrstice, s katerimi sem se le od daleč dotaknil idejnega kompleksa, ki sem si ga tekom izkušenj ustvaril, se seveda ne dotikajo delovanja naših prosvetnih zastopnikov, pač pa, si želim skupnega delovanja v izrečenem smislu, kakoršnega posamezni zastopniki tudi izvajajo, a jih sistem zadržuje. Izreči pa moramo kljub temu svoje začetnje, da prosvetna oblast stremeljenje za upeljavo poizkusnega skupnega pouka, za proučevanje skupnega pouka v nekaterih prvih razredih, oziroma da smejo event. starši prisostvovati pouku v razredu, premalo podpira. Zato mi prihajajo v spomin večkrat besede tovariša: »Čemu se mučiš?« Res, ko bi človeka ne vodil notranji nagon, bi mu omenjeno dejstvo skalilo veselje do dela.

L. P.

Splošne vesti.

»MLADINSKA MATICA.«

1. Reklamacije.

Nujno in ponovno prosimo vse poverjenike, da nam svoje morebitne reklamacije glede ekspedicije knjig koncem pretečenega šolskega leta predložijo najpozneje do konca t. m. Na pozneje došle pritožbe se odbor ne bo mogel več ozirati.

Ta poziv se seveda ne tiče onih tovarišev (ic), ki so že poslali svoje pritožbe po sličnem razglasu v 8. štev. »Učiteljskega Tovariša« od 27. septembra t. l. »Mladinska Matica« odklanja vsako odgovornost, če bi bila kaka šola oškodovana radi opustitve tozadevne reklamacije.

Radi pravilnega tolmačenja tega poziva povdarjamo še posebe, da naj reklamirajo ponovno vsi, ki so morebiti že storili v mesecih juliju in avgustu, a brezuspešno. Vsi prizadeti poverjeniki (ce) naj nam oprostijo, če smo primorani letos na tak način izbrabljati njihovo potrpežljivost. V bodoče bomo poskrbeli, da jim ne damo več povoda za pritoževanje.

— **Važna desetletnica.** Tudi mi se moramo spomniti desetletnice proboja Solunske fronte, ki se je obhajala te dni po vsej državi na najsvetanejši način. — Ko je naša srbska armada pred desetimi leti, prvič po dolgotrajnem pregnanstvu, prestopila domačo tla, je bil s tem zadan usoden udarec sovražnikom, ki je pomenjal začetek konca vojne in ki nam je prinesel narodno osvoboditev in nacionalno državo. — Z osvoboditvijo je izginil predvojni in medvojni pritisk Nemcev. Schulvereinske šole so se spreminile iz potujočevalnic v domače hrame znanosti. — Slovenec je postal gospodar na svoji rodni zemlji. Vse to je povzročil oni veliki moment na Solunski fronti. — Deset let je minilo. Deset let odkar smo gospodarji na lastnih tleh — a vse naše nade iz onih dni niso bile izpolnjene. To važno desetletnico bi učitelstvo pozdravljalo z mnogo večjim navdušenjem, ako se ne bi nahajalo v nepristanih gmotnih stisakah, ako bi bil njegov socialni položaj boljši nego je danes in ako bi bilo za vse prosvetne ustanove poskrbljeno kar najbolje. Upajamo, da nas bode druga desetletnica tudi v tem zadovoljila in prinesla v našo državo popolno zadovoljstvo.

— **Uradna poročila šolskih upraviteljev in sodišče.** V našem listu štev. 7. z dne 20. septembra t. l. smo priobčili notico »Javno« pravno vprašanje, ki zadeva poročila šolskih upraviteljev na razna vprašanja od strani sodišč. Storili smo to zato, ker je stranka v nekem konkretnem slučaju zasledovala šolskega upravitelja zaradi uradnega odgovora, kičočega se družinskih zadev stranke, ki jih je podal upravitelj uradno sodišču. Poverjenstvo se je obrnilo potom Zveze državnih nametencev na pravnike. Prejelo je naslednji odgovor:

Dodatno k našemu intimatu z dne 26. septembra t. l., štev. 862/28 Vam v zadevi slučaju šolskega upravitelja v Dolenji Lenjavi in okr. sodišča v Murski Soboti v naslednjem sporočamo mnenje sodnega pravika, ki se glasi:

»V predmetnem slučaju je bilo tako šolskega upravitelja kot gđc. učiteljico oprostiti od vsake krivde in kazni iz sledečih razlogov:

Šolski upravitelj in učiteljica sta zaprisežena državna uslužbenca, ki imata dolžnost po svoji najboljši vesti in vednosti izvrševati svojo službo. Upraviteljstvo je bilo v predmetnem slučaju pozvano od oblasti (sodišča), da izpolni vprašalno polo. To je tudi storilo na podlagi lastnih izkušenj in na podlagi informacij, ki jih je bilo v danem slučaju možno dobiti. Ravnala sta torej oba toženca v najboljši veri (bona fide).

Dejanje, ki sta ga po mnenju zasebnega tožitelja, ki je vložil proti njima tožbo radi zaljenja časti, zakrivila, bilo bi kaznjivo samo tedaj, če bi se tožencema dokazalo, da sta ravnala v slabi veri (mala fide), torej namenoma žaljivo in lažljivo poročala — ali pa da sta se vsaj zamogla zavedati, da kaj lažnivega in žaljivega poročata. To pa ni dokazano in tudi zasebni tožitelj sam ne more podati za to nobenega dokaza. Njegova dolžnost namreč bi bila, to dokazati. Ker pa tega ne more dokazati, sploh ni dejanski stan kaznjivega dejanja v subjektivnem oziru podan. Vsled tega je bilo vse ponudene dokaze sploh zavrniti in ni bila dolžnost tožencev, da nastopita dokaz resnice.

Če bi bila v prvi instanci upravitelj in učiteljica kaznovana, bi gotovo v prizivnem senatu taka sodba bila ovržena.

Mnenje upravnega jurista, Vam bomo — čim ga prejmemo — naknadno dostavili.

— **Nedeljski pouk na nadaljevalnih šolah.** Več slovenskih listov se je ob začetku šolskega leta na svoj običajen način dotaknilo nedeljskega pouka na naših nadaljevalnih šolah. Ker se vprašanje nedeljskega pouka presoja iz raznih in nasprotujočih si stališč, zato so si tudi mnjenja o njem močno deljena in ločena: delodajalci ga zagovarjajo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, dočim so strokovno delavske organizacije za popolno odpravo istega. Nedavno so nastala po nekaterih naših krajih močna tozadevna trenja, toda vse je ostalo po — starem: nedeljski pouk je še nadalje — obvezen. O nedeljskem pouku bi ne smeli odločati samo interesi mojstrov,

ekonomija časa itd...., marveč predvsem — socialna zaščita mladine. Oziraje se na psihološki fizičen razvoj mladostnika je zaporedno šestdnevno delo vajenca popolnoma enako vredno tedenskem delu odraslega človeka, ki ima potem prosto — nedeljo. Tudi tega mi treba še posebej dokazati zatrjevati, da zahteva nedeljski pouk veliko širšo in globljo ubranost ali koncentracijo duha kot prosto ročno obrtniško delo med tednom. Iz tega sledi, da se po zaporedni šestdnevni telesni obremenitvi, ki bi ji moral slediti prost dan, naši vajenci še v nedeljo duševno obremenjujejo in se jim tako prikrajša delovni dan. Po »Delavski politiki« posnemam: Šolsko leto nadaljevalnih šol traja 7 mesecev, tedenski pouk vsebuje 8 ur (en delovni dan); od letnih 300 delavnikov bi se uporabilo za pouk v šoli čez teden samo 28 delavnikov. Tako še vedno ostane vajencu 272 delovnih dni, ko bi on delal samo za mojstra, ki ima od vajenca v teh dneh zvestega dela gotovo toliko koristi, da mu zamore dati — prosto nedeljo. Po teh zaključkih bi naj bilo naše strokovno-organizacijsko stališče, da se priporoča odprava nedeljskega pouka na nadaljevalnih šolah, da bi imela nedorasla mladina po vseh božjih in človeških pravicah — prosto nedeljo v svojo osebno korist.

Albert Žerjav.

— Delovanje ožjega sosveta UJU — pov. Ljubljana. V sejnem poročilu, ki ga je priobčil »Učit. Tovariš« v 9. številki dne 4. oktobra t. l. se je vrnila pri slučajnostih v 1. točki tiskovna napaka. Namesto »Poverjenišvo naj nadzoruje odloke oblastnega odbora itd.« se mora pravilno glasiti »Poverjenišvo naj zasleduje odloke oblastnega šolskega odbora itd.« — Josip Kobal l. r., tajnik.

— Pravočasen nastop premeščenih in na dopustu se nahajajočih učnih oseb. Ker se dogajajo slučajji, da učitelji in učiteljice ne nastopijo pravočasno službe, je izdala prosvetna oblast sreskim poglavarjem sledeči odlok: Kljub izdanim navodilom in zakonskim določbam se še dogajajo slučajji, da se učitelji — posebno učiteljice — po razrešitvi in po preteku dopusta, ne javljajo pravočasno na službo in se potem izgovarjajo, da jim niso bile znane določbe zakona in da so mislili (e), da je dovolj, če se javijo na službo pred pričetkom pouka. Ker ne predvideva zakon zaradi javljanja na službo okolnosti službe prostih dni (počitnic), je dolžan uslužbenec javiti se na službo brez pogoja v zakonitem roku, t. j. a) ob premetitvi v 6 dneh (v 24 urah) po razrešitvi (čl. 105. ur. zak.) in b) po preteku dopusta takoj naslednji dan ne glede na to, ali pade ta rok na delavni ali prosti dan in to v izogib posledicam točke 7. čl. 133. ur. zak. v zvezi s točko 4., čl. 4. ur. zak. Z ozirom na to vabim naslov: 1. da ob vsaki razrešitvi in obojstrani obvestitvi o dovoljenem dopustu opozori učiteljsko združenje mora nastopiti službo in na posledice nepravočasnega javljanja na službo in 2. da slednjič opozori šolske upravitelje, da so osebno odgovorni glede izplačila prejemkov onemu učitelju (ici), ki se ni javil (a) pravočasno na službo, ali tistemu, ki mu je na katerikoli način prestala služba. (Glej P. br. 2066/28).

— Izjava Slovensko Umetniško društvo v Ljubljani smatra za svojo dolžnost, da ob priliki polemike Seliškar — Maleš poda naslednjo izjavo: Fran Stiplovšek, Nande in Drago Vidmar ter Fran Zupan so kot člani tega društva razstavljali svoja dela na devetih najstih razstavah, ki jih je to društvo priredilo doma in v tujini. Nikdar in nikjer se ni pripetilo, da bi jim kdorkoli očital, kar si je dovolil očitati jim g. Miha Maleš, marveč je poskušala vsa domača in tuja kritika vsikdar oceniti njihova dela kot dela, ki jim ni moči odrekat resnih umetniških kvalitete. Še več: vsi štirje imenovani slikarji so po društveni razstavi na Dunaju bili imenovani za stalne dopisujoče člane umetniškega društva »Kunstlerbund Hagen«, kar svedoči, da se tamkaj upoštevajo kot resni umetniki. — Slovensko Umetniško društvo v Ljubljani.

— Učiteljski abiturijenti-volonterji: pri glasitve na službe. Ministrstvo prosvete je dovolilo, da sme prosvetni oddelek velikega župana namestiti več brezplačnih učiteljev in učiteljic. Pri tem je pripomnjeno, da se jim to službovanje ne šteje v napredovanje in ne v pokojnino. Ti kandidati pridejo po izpraznitvi učiteljskih mest prvi v poštvi, da bodo sprejeti v državno službo, ko bo dana budžetna možnost za nova postavljenja. Šolski

upravitelj, pri katerem se zgodi tak volonter, naj pošlje njegovo nekolikovalno prijavo in reverz po službeni poti na prosvetni oddelek. V reverzu naj stoji, da dotičnik ne reflektira za čas službovanja na nikake prejemke. — K temu odloku se sklicujemo na tozadevno stališče, ki je bilo zavzeto v zadnji številki »Učit. Tovariša«.

— Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob priliki završitve nadvse pričakovanja lepo uspeli Veliki skupščini v Novem mestu kar najiskrenejše zahvaljuje moški in ženski CM podružnici za ves trud in delo ter plemenito požrtvovalnost, ki sta jo izkazali za to slavo. Posebno se zahvaljujemo g. profesorju Josipu Germu za lep pozdraven govor na kolodvoru, županu g. dr. Josipu Režeku za iskren pozdravni govor pred mestno hišo, g. dr. Ivanu Vasiču za prelesten govor v imenu Sokolskega Saveza. Še kolom za sprejem in udeležbo, g. Viktorju Pirnatu na iskrenem, globoko zasnovanem govoru za sresko učiteljsko društvo, gg. učiteljsstvu in mladini za lepo petje, g. ravnatelju Ivanu Maslju za prepustitev šolskih prostorov v zborovalne namene. Častitim damam za veliko požrtvovalnost in skrb za skupno kosilo, pevskemu društvu za lepo pesem, mestni godbi za prijazno naklonjenost in marljivo sodelovanje, p. t. meščanom za okrašenje hiš z zastavami, ki so neprimerno dvignile slavnostni dan in dalje prav vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je letošnja velika skupščina tako sijajno izvršila, kakor že dolgo ne. Iskrena hvala vsem! — Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— Odtegljaji za Savez Nabavljajških Zadruga. Z ozirom na to, da se odteguje tudi učiteljsstvu po 10 Din mesečno za Nabavljajšne zadruge, je zaprosil Izvršni odbor gosp. prosvetnega ministra, da bi isti posredoval pri finančnem ministru, da bi bilo učiteljsstvo oproščeno od plačevanja teh prispevkov. Za take odtegljaje ni podlage niti v proračunu, niti v finančnem zakonu za tekoče leto.

— Sprejem v pedagoško šolo in podpore. Ko bi kdo najmanj pričakoval, so se objavili razpisi za sprejem v pedagoško šolo in določili polovični mesečni prejemki. Rok razpisa je bil zelo kratek, zato je bilo tudi težko pripraviti vse, kar zadeva odločitev, selitev in dvoletni študij. Nikdo ne more zanikati dobre volje ministrskega sveta, ki je določil slušateljem polovico rednih mesečnih prejemkov. Ker pa večina nima lastnih prihrankov, ki so poleg prejemkov potrebni za študij in življenje, so morali mnogi za letošnje odložitve vpisovanje na pedagoško šolo. Čulo pa se je, da je priskočil nekaterim ali vsem oblastni odbor na pomoč s tem, da jim je nakazal podpore, kar moramo pohvalno oceniti. Želeli bi bilo, v koliko je ta vest resnična in nadalje komu in kolika podpora se je obljubila ali nakazala, kajti naš najvišji zavod smatramo za centralni organ učiteljske znanstvene izobrazbe, stanovske moči in ugleda. — A. Z.

— Vinko Šeringer: Rječnik tujih rječij i fraza. Tretja znatno povečana in predelana izdaja. Zagreb 1928. Založba tiskarne »Merikantile« v Zagrebu, Ilica 35. Cena broširane mu izvedu 30 Din, vezanemu pa 40 Din. — S pošto priporočeno 12 Din več. Besednjak vsebuje okoli 6000 tujk, ki so opisane in popolnoma pojasnjene. Besednjak ima priročno obliko in bo vsakemu naobražencu zelo dobrodošel. — Naroča se tudi potom domačih knjigarn.

— »Ženski List« za modu, zabavo i kućanstvo. Izašao je u elegantnoj opremi oktobarski broj ovog raširenog i u ženskom svetu obljubljenog mesečnika. Modni dio donosi pregled jesenske mode, mnoge modele u bojama, modni pribor, dječju modu i ručni rad. Tekstovni dio sadržava odabrano zabavno štivo, poučne članke, praktične upute o zdravstvu, kosmetici, kućanstvu, kuhinji itd. »Ženski List« izlazi mesečno, pretplata na 3 meseca stoji Din 45. Naručuje se kod Uprave »Ž. L.« u Samostanskoj ul. 2. Pojedini broj dobije se u svim knjizarama, papirnicama i trafikama uz cijenu od Din 18.

— K svojim pesmaricam »Nageljčki« za višjo (III. del) in za srednjo stopnjo osnovnih šol (II. del) sem letos izdal tudi »Nageljčki« za nižjo stopnjo (I. del). Ta pesmarica za naše malčke obsega čez 100 večinoma narodnih, še ne objavljenih pesmic, rajev in otroških igrice. Počenši od ritmičiranega govora na enem tonu se napevi za 1. šolsko leto progresivno razširjajo v tri, štiri, pet in

šeststonskih vrstah, dočim se v 2. šolskem letu obseg razširi do oktave in preko nje. Uverjen sem, da bodo ta elementarna pesmarica zadovoljila še bolj kot ostale stopnje. Ker pa nisem izdal iste v samozaložbi, se naj naslovljivo naročijo na Jugoslovansko knjigarno v Ljubljani, ki je vse tri stopnje prevzela v svojo založbo. — C. Pregelj.

— Ali ste že naročili »Ročni katalog« za šolsko leto 1928./29., ki vsebuje vse najnovejšje odredbe in navodila in stane le 16 Din. — Požurite se z naročili, dokler traja zaloga.

— Prava kava je strup. Gorje tistemu, ki se prepriča o tem, kajti bolni živi zagrenijo življenje. Zato pijte previdni rajši ŽIKO, ki popolnoma nadomesti pravo kavo. Zahtevajte ŽIKO in kuhajte jo pravilno. Navodilo je na vsakem zavitku.

Duh vremena doveo je sa sobom, da se za pranje danas ne treba upotrebljavati ništa drugo nego Radion. Tehničke Visoke Škole istraživale u Radion i ustanovile, da je potpuno neškodljiv za rublje i da je dovoljno ½ sata u rastopini Radiona kuhati, pa je potpuno čisto.

Pletenine lastni izdelki vedno v veliki izbiri. Najmodernejši vzorci. Naročila po meri v najkrajšem času. Velika zaloga nogavic. FR.M.ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul. 7.

„Imam časa“

pravi razumna Mica.

„Ne stojim po cele dni pred prerilnikom in se ne mučim s težkim pranjem perila. Zame to delo opravlja RADION in

varuje perilo!“

Mladinska Matica.

—mm Nabiranje naročnikov. Novo šolsko leto je začelo po vsej Sloveniji. »Mladinska Matica« se obrača zopet na vse učiteljsstvo s prošnjo, da posveti že takoj v začetku vso pozornost za nabiranje naročnikov med šolsko decu. Letos mu bo to delo olajšano, ker lahko pokaže na krassen književni dar, ki ga je lansko leto predložila »Mladinska Matica« slovenski decu za malenkostno naročnino 10 Din. Prepričani smo, da bo poskočilo število naročnikov v tem letu od 12.000 na najmanj 20.000. Primerno temu porastku članov bo tudi knjižni dar bolj opremljen, kajti odbor »Mladinske Matice« je trdno odločen, vračati slovenski mladini celotno njene prispevke v tehnično in vsebinsko dovršeni obliki svojih publikacij in nikakor ne izkoriščati te eminentne kulturne akcije slovenskega učiteljsstva v pridobitne svrhe. Naročnina za tekoče leto znaša za broširane izvede 10-50 Din, za vezane 20-50 Din. Učiteljsstvu priporočamo, da nabira pri ubožnejših otrocih po obrokih. Naročilnice in nakazila je vpsolati najpozneje do 31. marca 1929. Prosimo istočasno vse šole, da nam naznani svojo poverjenike za »Mladinsko Matico«. Kjer nam ne sporoče, smatramo, da tovariši upravitelji in tovarišice upraviteljice sprejemajo požrtvovalno skrb za to prekoristno akcijo učiteljske organizacije, za kar se jim vnaprej najtopleje zahvaljujemo.

Mravlje: Mravljišče; iz česa je; deli mravlje; delavke in samica; ličinke; sredina mravljišča; vrste mravelj; škoda; pota; delo; boji.

Kače: Gad; modras; lbelouška; navadna kača; črnica; gož; strup; zobje; barva; velikost; kri; pljuča; zelenec; martinček; slepec; noge; drob; vročina in mraz.

Milnica: Pena in mlo; zrak v mehurčku; barve.

Rosa: Sopara; hlapovi; izdihavanje hlapov; hlapovi pozimi; zgoščevanje; hlapovi na mrzlih rečeh; hladna trava; jutranje solnce.

Gozd: Hlapovi nad gozdom; hladan zrak; oblaki nad gozdom; mah; lišaji in listje se napijejo vode; kapljice se ustavijo na vejah in z malo močjo padejo na zemljo; trde skorje ni; volovec; modri črnilec; devičica; kadulja; gozdna lakota; ciklami; svišč; košenilca; trapez; orlova praprot; vres; volčja črešnja.

Rastline ob vodi: Trstika; rogoz; nedotica; rudbekija; svetlin; papeževa sveča; trezna milnica; navadno šibrije; navadni porečnik; povodna kuga; zrak v vodi.

(Dalje prihodnjič.)

LISTEK.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

Narodni sovražniki: Italijani; kako ravna s Slovenci; ali so radi Slovenci pod italijanskim kraljem; Turki so hodili v naše kraje ropat; graščaki so bili Nemci; svobodni.

Slovenci in Srbi: Vojak je govoril srbsko; odkod je; kralj; ali razumemo srbsko; ali razumemo hrvatsko; Slovenci, Srbi, Hrvati.

Trave: Katere trave so zrasle na grečah; korenine; ruše; visokost stebel; listi; cvetje; katere izmed teh trav rastejo po nižinskih travnikih; po višinskih travnikih; kje so trave sočneje; cvetetele trave; plazeči skrečnik; trpotec; kukavica; kumin; krebujica; korenje; kukavičja lučca; smolnica; pokalica; travniška kaduljica; soluka; rman;

zvončica; rumena lakota; bela lakota; ivanjšica; strupeni plevel; katerih plevelov je največ; kako bi jih zatrl.

Detelje: Domača detelja; divja detelja; švedska detelja; turška detelja; hmeljna lucerna; bela detelja; ranjek; nokota; korenine; visokost; cvetje; barva; na kakšni zemlji raste; kje najbolj raste; kolikokrat so kosili; koliko let že raste na njivi; konj in govedo.

Zidarji: Zidarski mojster; pomočniki; drugi delavci; stavbišče; dolžina in širina; temeljni zid; kateremu liku je podobna notranjost; kamenje; opeka; pesek; apno; voda; les; orodje; mere; vodna tehnika; svinčnica; vodoravna in navpična lega; okna; vrata; kako delajo omet; oder; kaj dela mojster; kaj delajo posamezni zidarji; koliko bo hiša stala; po koliko zaslužijo zidarji na dan; kdo jim izplačuje; ali so zidarji revni ali bogati; ali je mojster reven ali bogat; kakšen bi bil svet brez zidarjev; kateri rokodelci še delajo pri stavbi; hiša brez tesarjev in ključavničarjev.

Otok na vodi: Kraj brez vode; po plava; grički se vidijo, doline so pod vodo; voda obteka griček; otok.

Osebnе zadeve.

—i Upokojeni so: Antonija Šupca, učiteljica na II. dekliški meščanski šoli v Mariboru, Kornelij Iglič, upravitelj pri Sv. Trojici, Ivan Šega, upravitelj na Jesenicah, Ferdo Vigele, upravitelj v Loškem potoku, nadalje Franc Skulj, sreski šolski nadzornik za ljubljansko okolico, Miroslav Pretnar, sreski šolski nadzornik za ljubljansko okolico, Emilija Rojc, učiteljica na II. dekliški osnovni šoli v Ljubljani, Julija Pšeničnik-Petrinčič, učiteljica v Zidanem mostu in Justina Mikič-Kmet, učiteljica v Dobovi.

—i Na meščansko šolo v Ptuj so premeščeni Milan Vauda, Janko Pertot, Dragotin Hasl, Slavko Komac in Vida Hinterlechner. Nadalje so premeščeni: Marta Klopčič-Vrhovnik na II. dekliško meščansko šolo v Mariboru, Vekoslav Strmšek v St. Lenart v Slov. goricah, Marija Zidarič na meščansko šolo v Ptuj, Franc Iglar na meščansko šolo v Mežici, Marica Jezovšek-Fabjan na IV. dekliško osn. šolo v Mariboru, Marija Planer-Versolatti k Sv. Pavlu pri Preboldu, Rozina Leben na meščansko šolo v Slov. Bistrici, Avgust Sinigoi k Sv. Jurju pri Murski Soboti, Ivan Lazar v Črneče pri Dravogradu, Marija Suštar k St. Lovrencu, Viktorija Črnko k Sv. Roku pri Šmarju, Božidar Tomažič za upravitelja v Žetale, Zora Dolar v Žetale, Josipina Vauhnik-Košuta v Laporje, Olga Zeilhofer-Slavkovič na I. dekliško osnovno šolo v Mariboru in Vida Rudolf na meščansko šolo v Vojniku. Nastop službe vseh imenovanih po prejemu dekreta.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

Oio je na svoji seji 29. septembra t. l. sklenil sledeče:

Z ozirom na izjavo ožjega sosveta z dne 22. septembra t. l. o ciljih samoizobraževalne akcije izjavlja Oio pov. Ljubljana, da že izvaja v polnem obsegu smoter te akcije, kakor ga zahteva ožji sosvet, t. j. nudi učitelstvu poleg splošne tudi strokovno izobrazbo z namenom, da se ustvari potom nove vzgoje boljše družba.

Oio se sklicuje na II. izobraževalni tečaj, ki se je vršil v tem duhu. Izjava ožjega sosveta ne vsebuje dejanskega nič drugega kakor sklep, ki se je storil pri tečaju samem z ozirom na vse delo, preden se je sploh preslo na dnevni red.

Oio odločno odklanja vsakršenkoli poskus zavajati samoizobraževalno delo naše strokovne organizacije na strankarsko-politično polje.

POZIV.

Vsled sklepa udeležencev samoizobraževalnega tečaja, naj se pošiljajo društvu na zahtevo predavatelji, je določil Oio primeren kredit za kritje stroškov predavateljem.

Pozivamo danes vse, ki bi bili pripravljeni predavati tekom leta v samoizobraževalnih krožkih, naj nam to sporoče in obenem javijo teme predavanj.

Oio.

Obrambni vestnik.

V »ČRNI OKVIR«.

V življenju se vsakemu lahko spodtakne, da stopi na stran ali celo pade. Državnemu uradniku, posebno pa učitelju je nastavljeno vse polno ovir ob kateri se lahko spodtakne.

Učiteljsvo in njegova organizacija ve, da je v interesu šole in stanu, da se vsi krivci po pregreških kaznujejo, toda le po pravičnem in nepristranskem disciplinskem sodišču, pri katerem ima obdolženec pravico zagovora, dokazov in obrambe, ki jih odklanja sedanja institucija disciplinskih sodišč in zahteva, da se uveljavi disciplinski postopek po uradniškem zakonu, ali da se takoj uveljavi zopet ona uredba, ki je bila ukinjena s finančnim zakonom.

Je proti vsem kaznim in premeščanjem brez disciplinske razsodbe, ker ne vidi v njih garancij nepristranskega postopanja. Iz teh razlogov nismo nikdar zagovarjali krivcev in ugovarjali po disciplinskem senatu izrečenim obsodbam, ker smo smatrali to institucijo kot naš nepristrani sodni dvor, katere obsodbe nismo smatrali kot gole in zle kazni, ampak tudi kot napotek k popolnšanju in kazipot v pravo.

Znano je, da po zakonu ne sme nikdo najhujšemu hudodelcu očitati prestanih kazni, le učitelj ne uživa te pravice. Zgodilo se je, da so se iznesle disciplinske zadeve, celo neresnične, po izvršeni sodbi in obsodbi v javnem političnem listu, da ponižajo in osramotijo učitelja v javnosti. Ne vemo, če bi bilo oportuno razgaliti vse tajne disciplinskih sodišč — vemo pa, da bi bilo marsikateremu neljubo, ki pa po vsej pravici spadata, kakor veli člankar žalostnega dopisa — »v črni okvir«.

Ako bi hoteli vračati »milo za drago«, bi imeli marsikaj zapisati, kar ne bi bilo ljub »Slovenčevemu« člankarju, ki nas poziva in izziva k odgovoru.

Sicer je pa samo uredništvo moralo desavuirati dopisnika in javno priznati — blažmo.

Elementarni razred

se naroča pri avtorju tovarišu
ZMAGO BREGANTU
BLANCA PRI SEVNICI
CENA 36 DINARJEV

Neverjetna moč

jeskrita v malemu zavitku.
En poizkus Vas bo prepričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči
preko noči, za izkuhanje
pa je najbolje, če se
vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA bo zborovalo v ponedeljek 22. oktobra ob 10. uri v dvorani Mestnega doma v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Ob 8. uri istotam odborova seja.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ KONJICE. Redni občni zbor se vrši v soboto 20. t. m. v Konjicah. Pričetek ob 11. uri. Točno ob 10. uri odborova seja.

— UČIT. DRUŠTVO ZA ŠMARSKO-ROGAŠKI OKRAJ ima svoj redni občni zbor v smislu pravil dne 20. oktobra 1928 ob 10. uri v Rogoški Slatini. Tov. Rupnik poroča o psihi otroka.

— UČIT. DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ zboruje v soboto 20. oktobra t. l. na Dolu pri Hrastniku. Ob tej priliki odkrijemo spomenik pokojnemu tov. Rajnerju. Ob 11. uri črna sv. maša. Po maši odkritje spomenika na farnem pokopališču. Nato zborovanje v šoli. Tov. Jurko predava o delovni šoli. Za skupen obed (12 Din) naj se priglase tovariši in tovarišice potom šolskih vodstev tov. V. Jurku, šol. uprav. na Dolu pri Hrastniku.

NOTE

za petje, klavir, violino
i. t. d. za šolo in dom

Za naročilo
zadošča dopisnica.
(Gg. učitelj poseben popust.)

dobavlja po najnižji ceni
»MATIČNA KNJIGARNA«
LJUBLJANA

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

—zd Uredba o potninah in o selilnih stroških je gotova; čaka samo še odobrenja finančnega odbora ter Narodne skupščine. Uredba predvideva 200 Din dnevno za 1. in 2. stopnjo I. kategorije, 180 Din za 3., 160 Din za 4., 140 Din za 5. stopnjo, ki je enaka II/1. itd. Najmanjša dnevna znaša 80 Din. Selitveni stroški bodo pavšalirani in je za to izdelana posebna skala. Kakor je znano, bo imeli po novi reformi finančne uprave vsega skupaj 14 oblastnih finančnih direktij (v Ljubljani in v Mariboru). V komisijo za ureditev politične uprave so pa imenovani tudi Slovenci gg. dr. O. Pirkmajer, I. Škanja ter dr. Sagadin št. — »Naš glas«.

—zd Lastni lokal »Zveze«. »Naš glas« poroča: Kakor javljamo na prvem mestu, se je Zveza državnih nameščencev vselila v svojo novo pisarno v hiši Učiteljske tiskarne, vhod skozi vežo prve hiše, takoj na desno po stopnicah v I. nadstropje. Soba je prostorna, ima 2 veliki sejni mizi, lične stole, pisalno mizo, pisalni stroj ter ves, sicer preprost, a čeden komfort. Izpolnila se je dolgoletna želja članstva. Sedaj ima svoj lokal v Ljubljani. Nič več Vam ne bo potreba v sili letati ter stikati po pisarnah in iskati nasvetov in pomoči pri predstavnikih Zveze, ki zbog preza zaposlenosti z uradnimi deli nimajo ne časa in tudi ne toliko pozornosti za vsakega posameznika, kakor to zahteva aktualnost naših zadev. Agilnosti, elastičnosti in eksperimentalnosti funkcionarjev Zveze je sedaj podan popoln pogoj za vsestranski razmah. Prepričani smo, da bodo blagodejni vplivi lastne pisarne, tako rekoč lastnega doma, občutili kaj kmalu vsi in vse organizacije.

Predstavniki Zveze so strokovnim organizacijam pa tudi posameznim članom v gotovih časih (glej razglas) z inicijativo z nasveti in navodili na uslugo. Pozivamo v prvi vrsti seveda vse organizacije, da svoje delovanje ožive ter s svojimi nasveti in z dejanji pomagajo Zvezi, da prebreds sedanjo najtežjo svojo preizkušnjo v boju za naše eksistenčne pravice, odkar obstoji udruženje državnih nameščencev v Sloveniji. Prav vsi do poslednjega moža se moramo strniti okoli naše Zveze, kajti od drugod ne moremo pričakovati podpore.

Naša omladina.

DIJAK IZVEN ŠOLE.

(Iz kroga naše omladine.)

Kakšen je odgovor na vprašanje, ali naj se dijak udejstvuje zunaj šole ali ne, od strani nekaterih pedantičnih profesorjev, je znano »Najprej šola, potem drugo!«. Vprašanje je le, če je ta odgovor pravilen. Sicer pa mnenje profesorjev stvari same na sebi ne spremeni. Dejstvo je, da se mladina danes udejstvuje zunaj šole zelo močno. Zakaj?

Dijak dobi v šoli polno glavo najrazličnejše krame, vse razmetano, brez reda. Ne dobi pa nikake srčne vzgoje, ne spozna niti človeka in človeške družbe vobče, ne njenega razvoja, skratka: šola stoji čisto izven življenja. Vse, kar pride v šolo, mora biti že tisočkrat preizkušeno in cenzurirano.

Pri vsej tej revščini naše šole pa vendar ne morejo braniti mladini, da bi se udejstvovala zunaj. To se pravi, branijo lahko, vprašanje je le, koliko uspeha bodo imeli. Oni dobro poznajo plitkost vseh tistih fraz, ki jih daje šola in revščino znanja, ki ga dobi dijak v šoli, pa vendar branijo. Na tak način mora priti človek do prepričanja, da nameroma gojijo neumnost. Zakaj, mislim, da ni treba premotivirati.

Tudi Avstro-Ogrska je branila mladini udejstvovanje zunaj šole. Toda mladina se ni držala te prepovedi. Tudi danes se je ne drži. Toda med tisto mladino takrat in današnjo je bistvena razlika. Tista mladina se je udejstvovala v kulturnih društvih (čitalnicah in različnih nacionalnih društvih), danes se pa udejstvuje v vseh mogočih sportnih klubih. »Sturm und Drang« mladine se je pretvoril danes v sportno aktivnost. (N. B. Država tega ne brani — celo forsira). Ob tej priliki je treba, da se spomnimo, da sport danes ni dostopen vsem, temveč da je več ali manj privilegij gornjih desetstisočev, ki si v svoji brezdelnosti z njim ubija čas. Prav gotovo, da se sport v tej obliki in v takem obsegu, prav nič ne razlikuje od plesov po barih in varietejih. To je treba še posebno poudariti, kajti dijak, posebno učiteljskičnik,

Damam z dežele je
posebno priporočljivo
trajno kodranje in
vodna ondulacija.
Separirani oddelek za
specialno barvanje
las v vseh niansah,
kakor tudi za izvrševanje
vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

Risalno orodje kupite najboljšje in ceno pri Fr. P. Zajec, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Pletenine vseh vrst, jager perilo,
volnene nogavice, rokavice,
dežnike, čepice, damske torbice, srajce,
kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni
pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 18

za šolsko leto 1928/29 je izšel in stane
16 Din. Naročila sprejema Učiteljska
tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska 6

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vzorin. Predtiskarija
— Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezanje. —

bi moral pomisliti, da gre njegova pot vzporedno z ljudstvom, delavcem in kmetom, ko je plačan od njih in bi moral biti njihov vodnik. Ta dva pa imata prisilne telovadbe 8 do 14 ur in še več vsak dan.

In še nekam se zaleti navadno slovenski študent; udinja se v eno izmed političnih strank. Ne iz prepričanja, temveč zgolj iz družinske tradicije, ali pa (še bolj pogosto!) gre slepo za tistimi, ki najbolj kriče in so obenem najbolj reakcionarni. O kakem svetovnem nazoru tu ni govora, kajti s svojim nepoznanjem človeške družbe si ne more ustvariti samostojne sodbe o vsem, kar se dogaja krog njega. Stoji čisto nedotaknjen ob strani življenja, vsaj s svojim razumom. Izjema so le tisti, ki sami čutijo na svojih plečih vso težo življenja spodaj v nižinah. Toda lahko molče. In še blagor jim, da je tako, zakaj resnica je bridka in vselej zadene ob rano.

Za učiteljskega velja vse to še posebno. Kako si bo priboril pot do kmeta učitelj, ki nima razen fraz in najrazličnejših »visokih« idej, prav ničesar na sebi. Kmet ne potrebuje fraz, temveč nasvetov pri gospodarstvu, ne sporta, temveč praktične pomoči. Tega mu pa učitelj ne more dati — ker ne zna, ker nima niti pojma o gospodarstvu.

In še nekaj manjka našemu študentu; odpornosti, tiste žive sile, ki žene mladega človeka naprej, ki mu ne pusti gledati trpljenja sočloveka in, ki ga sili k borbi za vse, kar je spoznal za dobro.

Zato se mi zdi čisto prav, da dijak dela tudi izven šole in še temeljito naj dela, kajti

s tistim znanjem, ki ga je dobil v šoli, bo dosegel bore malo. Danes ni čas za sport in sentimentalnost (to dvoje je menda stalni atribut za našo mladino), treba je duhovno trdnih ljudi, ki bodo pripravili pot za novo življenje. Zato pa je treba znanja. In človeka je treba spoznati — to je prvo in poglavitno.

Pokret učiteljic.

Jelo Janežič, Škofja Loka:

VZGOJA ŽENSKÉ MLADINE IN NAŠE SOCIJALNE RAZMERE.

Vsaka država ima po svoji legi, svojem gospodarskem položaju, svoje samostojne potrebe, ki se skoro nikoli ne morejo kriti v vsem z zahtevami in potrebami sosednih držav. Zato se morajo vsa vprašanja: gospodarska, socijalna, šolska itd. reševati v skladu in potrebi iste državne zveze, ne pa jemati kopij drugod, ker kar je dobro pri sosedu, je lahko doma slabo.

Ves moderni razvoj našega povojnega šolstva je verna kopija nemške povojne šole. Človek se res neprostovoljno vpraša: »Ali res mi sami nimamo nikake tvorne sile več? Ali res najboljše cvetke rastejo na tuji njivi? Priznavam, da je vzgoja nekaj vseobčnega, da se morajo vzgojne metode in vzgojni smotri posameznih narodov vezati, če hočemo doseči

smoter skupnosti, ljubezni in bratstva vseh narodov. Ker je pa vzgoja individualna že z ozirom na posameznega človeka je treba na isto tudi računati z ozirom na posamezne državne skupine. Treba je vpoštevati vse meroslojne činitele in si ustvariti nekaj lastnega. Potrebujemo šole, ki bo v vsem in po vsem naša, ki bo služila samo nam in v kateri ne bo nikakega tujega vpliva. Še enkrat povdarjam, da ne zanikam dobrih strani tuje šole, a stojim na stališču, da se moramo osamosvojiti. Poizkusnih šol nam je treba in vem, da se bo tudi pri nas stvorilo nekaj dobrega, našega, odgovarjajočega našim razmeram.

(Dalje prihodnjič.)

Po sklepu lista.

— SLOVENJEBISTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 20. oktobra t. l. ob 10. uri v Slovenski Bistrici, deška osnovna šola. Ker je to občni zbor pridite vsi. — Pl.

Fr. Perc, Maribor, Gosposka ul. 34

Zaloga vseh instrumentov, gramofonov, plošč, in drugih potrebščin, dalje godalnih specialitet, violin, najboljših strun, Pirastro-Weichold-Künzel i. t. d. **Pozor!** V Slovenski ulici 28 se nahaja naša specialna delavnica, kjer popravljamo vse instrumente. Pri nakupu in popravilih damo 10% rabat, ako se sklicujete na ta inserat. Popravljenе instrumente vračamo franko. Kupujemo tudi stare instrumente.

Kupite na obroke!

brez posredovalca kredita direktno pri dobavitelju, ker si s tem prihranite mnogo denarja.

Na primer:

Oblačilnica „ILIRIJA“, Ljubljana, Mestni trg 17/I. Vam nudi:

3 m volnenega blaga in 1½ m brokatne podloge

kompletno za damski plašč

na šestmesečne obroke za Din 440.—

Na deželo pošljemo vzorce!

Na zahtevo pošljemo potnika na dom!

OBLAČILNICA „ILIRIJA“

Telefon 2825 LJUBLJANA, Mestni trg 17/I. Telefon 2825

JOSIP ŠLIBAR

LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 21

(poleg ZALAZNIKA.)

Angleški kamgarni . . .	Din 220, 280, 340	Donbl za suknje . . .	Din 125, 185, 265
Sukno za črne obleke . . .	200, 260, 320	Velour za plašče . . .	80, 120, 160
Tirolski loden . . .	150, 178, 230	Kasha za plašče . . .	140, 170, 200
Voleno za športne obleke . . .	130, 180, 220	Sukno za plašče . . .	170, 220, 250

Gg. učiteljem in učiteljicam olajšava pri odplačevanju.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjal, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

I. Urbančič Miklošičeva c. 20

priporoča **nogavice** za dame in gospode. **Otročje nogavice** v vseh modnih barvah. **Perilo lastnega izdelka.** Volnene **čopice**, telovnike in **puloverje**. Čipke, vezenino, žepne robce itd. **Cene priznane nizke.**

Čevlje in nogavice

kupite najugodnejše pri

P. TRAUN

Maribor, Aleksandrova c. 19

Lovske puške,

flobert puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribičkih potrebščin ter umetni ogenj

F. K. Kaiser, puškar

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

Ceneno češko perje

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, napol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. Pošiljatve carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na **Benedikt Saehsel**, Lobež št. 15 pri Plznu, Češkoslovaška. Poštne pošiljke rabijo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem

vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

za plašče
in kostume
ravno kar došle!

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg šte. 10.

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**